

Sygn. akt VIII U 3448/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014 r. w Gliwicach

sprawy Z. B. (B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołań Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 października 2012 r. **nr** (...)

z dnia 6 grudnia 2012 r. **nr** (...) 5- (...)

z dnia 11 czerwca 2013 r. **nr** (...) 5- (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej od 1 września 2012 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 580 zł (pięćset osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt: VIII U 3448/12

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia: 17 października 2012r., 6 grudnia 2012r. i 11 czerwca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu Z. B. prawa do emerytury górniczej. Ostatecznie organ rentowy uznał na udowodnione jedynie 24 lata, 1 miesiąc i 1 dzień okresów pracy górniczej łącznie z okresami równorzędnymi z pracą górniczą, zamiast wymaganego okresu 25 lat takiej pracy.

W odwołaniach od wskazanych decyzji ubezpieczony wniósł o ich zmianę

i stwierdzenie, iż spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury górniczej. Na uzasadnienie podniósł, iż do nabycia spornego świadczenia uprawniają go lata przepracowane w Kopalniach i Zakładach (...) w T., Przedsiębiorstwie (...) i Kopalni (...) S.A. z siedziba w T.. Skarżący ostatecznie odwołaniu z dnia 3 lipca 2013r. wskazał, że w okresach od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r., od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. i od 9 czerwca 2009r. do 30 czerwca 2010r. wykonywał pracę górniczą, zaś ZUS odmawia uznania takiego charakteru tej pracy.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS Odział w Z., podtrzymał swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu decyzji.

Sąd ustalił co następuje :

Ubezpieczony Z. B., urodzony (...), w dniu 20 września 2013r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na podstawie załączonych do wniosku zaświadczeń i świadectw pracy organ rentowy ostatecznie uwzględnił mu 24 lata, 11 miesięcy i 1 dzień okresów pracy górniczej łącznie z okresami równorzędnymi z pracą górniczą, w tym ponad 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zaskarżonymi decyzjami ZUS odmówił mu przyznania świadczenia emerytalnego z uwagi na brak wymaganego okresu pracy górniczej.

Do okresu pracy górniczej organ rentowy nie zaliczył skarżącemu zatrudnienia w Kopalniach i Zakładach (...) w T., Przedsiębiorstwie (...) i Kopalni (...) S.A. z siedziba w T. od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r., od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. i od 9 czerwca 2009r. do 30 czerwca 2010r., gdzie zajmował stanowiska: nadgórnika – stażysta, Dyrektora ds. Rekultywacji i Likwidacji w Kopalni (...), Kierownika D. Rekultywacji i Likwidacji Kopalń (...) w Kopalni (...).

Ubezpieczony Z. B. oświadczył, że przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa. Wiek 50 lat ukończył z dniem 20 września 2010r.

W toku procesu Sąd ustalił, iż od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r. ubezpieczony pracował w Kopalni (...) jako nadgórnika - stażysta. Był zatrudniony na Oddziale Utrzymania (...) P. G.. Pracował na polach górniczych. Do obowiązków ubezpieczonego należało: dbanie o prawidłowe funkcjonowanie otworów eksploatacyjnych, rurociągów, sterowni. Ubezpieczony prace brygad na polach górniczych. Nadzorował uzbrajanie otworów eksploatacyjnych w kolumnę powietrzną, nadzorował udrażnianie kolumny eksploatacyjnej z korków siarkowych przy pomocy urządzeń renowacyjnych UR1, UR2, sprawował nadzór przy wymianie armatury na rurociągach między sterownią, a otworem eksploatacyjnym, nadzorował wymianę segmentów rurociągów siarkowych, sprawował nadzór nad wymianą pomp siarkowych na zbiornikach sterowni, nadzorował usuwanie awarii powstałe na głowicach eksploatacyjnych otworów, sprawował nadzór zatłaczaniem płuczki wiertniczej dla potrzeb usunięcia awarii. Swoje obowiązki wykonywał pod nadzorem przełożonych m.in. zastępcy sztygara oddziałowego. Pracę świadczył od godziny 7 do 15. Po porannym rozdziale pracy jechał w teren, gdzie pracował całą dniówkę. Na koniec dnia roboczego sporządzał niezbędną dokumentację związaną z nadzorem.

Nadto, na podstawie charakterystyki stanowiska pracy ustalono, że odwołujący od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r. wykonywał pracę na polu górniczym XX (dwadzieścia) w Oddziale Utrzymania (...) w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie wykonywania pracy ubezpieczony wraz z opiekunem przemieszczali się po obszarze pola górniczego i bezpośrednio nadzorowali i kierowali pracami brygad utrzymania ruchu. Do podstawowych prac wykonywanych przez odwołującego kopalnia zaliczyła:

- zapuszczanie i wymianę kolumn rurowych o średnicy 1" (25 mm) w otworze eksploatacyjnym,

- prace związane z udrażnianiem kolumny wydobywczej otworu eksploatacyjnego,
- wymianę armatury (zawory wodne, siarkowe, powietrzne) lub innych elementów więźby otworu eksploatacyjnego,
- wymianę segmentów trójdrożnych łączących otwór eksploatacyjny ze sterownią eksploatacyjną (miejsce ustawienia parametrów czynników eksploatacyjnych tj. wody gorącej [temp. ~ 160 °C] i sprężone powietrze oraz odbioru i wstępnego magazynowania siarki płynnej),
- wymianę armatury (zawory i inne w obszarze sterowni eksploatacyjnej),
- wymianę armatury i osprzętu pompy siarkowej na zbiornikach siarki płynnej w rejonie sterowni eksploatacyjnej,
- usuwanie awarii górniczych polegających na nagłych i niespodziewanych uszkodzeniach kolumn otworów eksploatacyjnych,
- przebudowa dróg technologicznych na terenie pól górniczych,
- ograniczenie szkodliwego wpływu na środowisko erupcji górniczych poprzez ograniczenie zasięgu lei erupcyjnych i próby stosowania profilaktyki antyerupcyjnej.

Ubezpieczony obserwował, a następnie wykonywał – pod nadzorem opiekuna – wszelkie czynności formalno administracyjne związane z funkcjonowaniem oddziału będące w zakresie sztygara zmianowego (m.in. ewidencja czasu pracy zatrudnionych pracowników, prowadzenie „Książki raportów zmianowych”).

Następnie ustalono, że ubezpieczony w okresie od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. pracował jako Dyrektor ds. Rekultywacji i Likwidacji w Kopalni (...). Praca ubezpieczonego polegała na nadzorze nad rekultywacją terenów górniczych. Rekultywacja ta składała z rekultywacji technicznej i biologicznej. Na rekultywację techniczną składała się likwidacja dróg technologicznych na polach górniczych, usuwanie ziemi zanieczyszczonej siarką i jej wywóz, likwidacja otworów eksploatacyjnych, likwidacja złomu, neutralizacja wapnem porfotacyjnym. Natomiast rekultywacja biologiczna polegała na bronowaniu broną talerzową wapna poflotacyjnego i stosowaniu osad pościelowych z oczyszczalni ścieków lub nawozów sztucznych. W dalszej kolejności następowała orka i sianie trawy. Dodatkowo kopano zbiorniki wodne.

Na podstawie charakterystyki stanowiska pracy ustalono, że od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. odwołującemu jako Dyrektorowi ds. Rekultywacji i Likwidacji w Kopalni (...) podporządkowane bezpośrednio były: Wydział Kopalni (...) i Oddział Rekultywacji (...), których podstawowym celem była likwidacja odpowiednio całości lub części zakładów górniczych wydobywających siarkę metodą otworową. Wydział Kopalni (...) funkcjonował jako wyodrębniony górniczo z pełnym własnym dozorem górniczym. Oddział Rekultywacji (...) wykonywał obowiązki w ruchu likwidowanego zakładu (...) na podstawie umowy zawartej między Kopalniami i Zakładami (...) w likwidacji i Kopalnią (...) na podział obowiązków w celu zapewnienia bezpiecznych warunków pracy i koordynacji prac w ruchu zakładu (...) z dnia 30 grudnia 2003r. wraz aneksem nr (...). Na podstawie tej umowy ubezpieczony był osobą dozoru wyższego odpowiedzialną za:

- prawidłowe funkcjonowanie Oddziału w ruchu zakładu górniczego,
- zabezpieczenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych dla prawidłowego funkcjonowania Oddziału,
- prawidłowy przebieg kontroli i inspekcji Oddziału,
- przekazywanie niezbędnych informacji kierownikowi ruchu zakładu górniczego, dotyczących Oddziału,
- koordynację prac w zakresie planowania i realizacji,

- sprawowanie nadzoru górniczego nad Ruchem Oddziału,
- dokumentację i ewidencję robót.

Odwołujący przebywając na Oddziale, na terenie zakładu górniczego nadzorował realizację prac prowadzonych przez pracowników oddziału, tj.:

- poszukiwanie i wytyczanie byłych otworów eksploatacyjnych zlikwidowanych przez zaciśnięcie nadkładu,
- rekultywację techniczną rowów polegającą na ich oczyszczaniu i formowaniu na terenie pól górniczych,
- rekultywację techniczną pól XX i XXI polegającą na usuwaniu zanieczyszczeń i ziemi zanieczyszczonej siarką z terenu pól górniczych, profilowaniu terenu, uprawie gruntu,
- konserwację brzegów rzeki Ż. polegającą na czyszczeniu, naprawie wyrw i umacnianiu,
- likwidację zbędnych przepustów na rzece Ż.,
- układanie dróg technologicznych,
- rekultywację techniczną i biologiczną pola XA polegającą na prowadzeniu zespołu zabiegów uprawowych i agrotechnicznych,
- wykonywał czynności formalno – administracyjne wynikające z ww. umowy,
- bezpośrednio uczestniczył w kontrolach i inspekcjach zakładu górniczego dotyczących pracy Oddziału.

Dalej Sąd ustalił, że odwołujący od 9 czerwca 2009r. do 30 czerwca 2010r. pracował na stanowisku Kierownika D. Rekultywacji i Likwidacji Kopalń (...) w Kopalni (...) i nadal wykonywał prace związane z nadzorem nad rekultywacją terenów górniczych.

Powyższy stan faktyczny ustalił Sąd na podstawie: wyjaśnień odwołującego (zapis rozprawy z dnia 20 maja 2014r. 15 min. 13 sek. – 28 min. 08 sek.), zeznań świadków: S. R., M. W., J. G. (vide-k. 120-123 a.s.) i M. B. (vide-k. 141 a.s.) przesłuchanych w drodze pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu - Sąd Pracy w sprawie o sygn. akt IV Po-Uo 23/13, IV Po-Uo 1/14, charakterystyk stanowisk pracy odwołującego (vide-k. 67-70, koperta – k. 71 a.s.), akt osobowych ubezpieczonego oraz jego akt emerytalnych – dołączonych do akt sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy. Wymienione wyżej dowody Sąd uznał za w pełni wiarygodne i nie budzące wątpliwości. W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków oraz wyjaśnieniom ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Należy również podkreślić, że zarówno świadkowie, jak i sam ubezpieczony precyzyjnie i w sposób nie budzący najmniejszej wątpliwości określili charakter pracy odwołującego, co zostało potwierdzone przez zakład pracy ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, Z. B. zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Według treści art. 50a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych G. emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)ukończył 55 lat życia;

2)ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Zgodnie z ust. 2 wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat

Po myśli art. art. 50b ww. ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei definicję pracy górniczej zawiera art. 50c, który w ust 1, pkt 4 stanowi, iż: „Za pracą górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa”.

Nie można również pominąć normy zawartej w art. 194, zgodnie z którą: „do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw i dekretu wymienionych w art. 195, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy”.

W tym miejscu należy zacytować przepisy wykonawcze, które doprecyzowują cytowane wyżej przepisy ustawy emerytalnej i w swojej treści określają stanowiska

w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. W tej materii swoją moc obowiązującą zachowały dotychczas dwa akty wykonawcze. Pierwszym z nich jest zarządzenie Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. I tak stanowiska kierownictwa ruchu i dozoru ruchu w podmiotach gospodarczych wykonujących dla kopalń siarki roboty górnicze określa załącznik nr 2, zaś takie stanowiska w kopalniach siarki określa załącznik nr 3.

Drugim aktem wykonawczym jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8), które w załączniku nr 1 określa stanowiska na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą w kopalniach siarki oraz w przedsiębiorstwach i w innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla tych kopalń. Uwzględniając jednak fakt, iż przepis ten określa stanowiska stricte robotnicze, zaś zajmowane przez odwołującego stanowiska do takich nie należało, zatem nie będzie on miał zastosowania w niniejszej sprawie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawał zatem rozmiar posiadanego przez ubezpieczonego okresu pracy górniczej, łącznie z okresami równorzędnymi z pracą górniczą, bowiem do okresu pracy górniczej organ rentowy nie zaliczył skarżącemu zatrudnienia w Kopalniach i Zakładach (...) w T., Przedsiębiorstwie (...) i Kopalni (...) S.A. z siedziba w T. w okresach od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r., od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. i

od 9 czerwca 2009r. do 30 czerwca 2010r. A zatem należało odpowiedzieć na pytanie, czy wymienione okresy pracy ubezpieczonego można zaliczyć jako okresy pracy górniczej.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ww. sporne okresy czasu pracy w Kopalniach i Zakładach (...) w T. i w Przedsiębiorstwie (...) są okresami pracy górniczej w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów.

W wymienionych okresach ubezpieczony będąc zatrudnionym na stanowisku nadgórnika - stażysta faktycznie wykonywał pracę pracownika dozoru niższego na polach górniczych. Do jego obowiązków należało: dbanie o prawidłowe funkcjonowanie otworów eksploatacyjnych, rurociągów, sterowni. Ubezpieczony nadzorował prace brygad na polach górniczych. Swoje obowiązki wykonywał pod nadzorem opiekuna. Odwołujący pracę wykonywał na polach górniczych. W załączniku nr 3, lit. D poz. 1 powołanego wyżej zarządzenie Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r. przewidziano stanowisko nadgórnika i takie też, w ocenie Sądu, stanowisko faktycznie zajmował ubezpieczony przez sporny okres zatrudnienia od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r. w kopalni. Nadto będąc zatrudnionym na stanowiskach: Dyrektor ds. Rekultywacji i Likwidacji w Kopalni (...), Kierownik D. Rekultywacji i Likwidacji Kopalń (...) w Kopalni (...) wykonywał pracę pracownika dozoru wyższego. Do jego obowiązków należało sprawowanie nadzoru nad rekultywacją terenów górniczych.

Podkreślić należy, iż organ rentowy w żaden sposób nie wykazał, że praca ubezpieczonego nie była pracą górniczą. Oparł się nadto wyłącznie na treści świadectw pracy, kwestionując charakter pracy ubezpieczonego podczas gdy - zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, publ. LEX nr 14625) – w postępowaniu przed sądem fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności i poczynienie własnych ustaleń faktycznych. Rozbieżności w świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach oraz pracy górniczej, nie pozbawia pracownika prawa dowodzenia charakteru wykonywanej pracy wszelkimi dostępnymi środkami.

Po doliczeniu spornych okresów od 1 października 1985r. do 2 stycznia 1986r., od 21 września 2005r. do 31 lipca 2006r. i od 9 czerwca 2009r. do 30 czerwca 2010r. jako okresów pracy górniczej do uwzględnionych przez ZUS 24 lat, 1 miesiąca i 1 dnia pracy górniczej łącznie z okresami równorzędnymi z pracą górniczą, ubezpieczony łącznie udowodnił wymagany okres 25 lat takiej pracy (w tym 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50 c ust. 1).

Reasumując; według oceny Sądu odwołujący Z. B. spełnił wszystkie przesłanki wynikające z treści przepisów dotyczących prawa do emerytury górniczej, a mianowicie art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) pozwalające na przyznanie mu prawa do tego świadczenia od 1 września 2012r. tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym wyroku. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) [zgodnie ze spisem kosztów] w punkcie drugim orzeczenia.

(-) SSO Jolanta Łanowy